

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ
В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції
23–25 квітня 2025 року

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ
В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції

23–25 квітня 2025 року

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Ірпінь
2025

УДК 159.922(06)

ББК 88.5я431

А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного податкового університету
(протокол № 17 від 26 червня 2025 р.)*

А 43

Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства [Електронне видання] : збірник матеріалів Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ірпінь, 23–25 квітня 2025 року. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2025. – 388 с. – PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний репозитарій.
ISBN 978-966-337-767-4

У матеріалах Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства» висвітлюються теоретико-методологічні та практичні питання розвитку гуманітарного знання як складової гармонійного розвитку особистості; соціально-філософського та політичного осмислення проблем адаптації в умовах кризового суспільства: український і міжнародний досвід; соціологічного та соціально-психологічного вимірів адаптації особистості в умовах сучасного глобалізованого суспільства; соціалізації особистості як освітньої та соціально-педагогічної проблем; психолого-педагогічного забезпечення освітнього процесу: сучасні проблеми та виклики; особливості професійної освіти в Україні та світі: сучасні тенденції психологічної допомоги особистості в умовах кризового суспільства.

Зміст матеріалів віддзеркалює актуальні питання теоретичних і прикладних досліджень, спрямованих на вирішення проблем конструювання життєдіяльності особистості в контексті відновлення внутрішнього потенціалу за рахунок особистісного ресурсу.

Матеріали науково-практичної конференції розраховані на наукових працівників у галузі психології, соціології, педагогіки, професійної освіти, викладачів, аспірантів, студентів, а також на практичних психологів, соціальних педагогів, соціологів і соціальних працівників.

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їхні автори.

УДК 159.922(06)

ББК 88.5я431

ISBN 978-966-337-767-4

© Державний податковий університет, 2025

ЗМІСТ

МАТЕРІАЛИ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

<i>Бенюх Олександр Григорович, Калениченко Руслан Арсенович</i> ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ РІЗНИХ КОЛЕКТИВІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	20
<i>Беняс Володимир Вікторович, Чупрій Леонід Васильович</i> СХІДНИЙ ВЕКТОР РОЗШИРЕННЯ НАТО: ВПЛИВ НА ПОЛІТИЧНУ АДАПТАЦІЮ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ	24
<i>Белокопитов Нікіта Сергійович, Плоский Віталій Олексійович</i> АРХІТЕКТУРА АДАПТАЦІЇ: МОДЕЛЮВАННЯ ШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА	27
<i>Білас Тарас Мирославович, Ярас Володимир Ігорович</i> КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ВІД ЛЕКТОРА ДО ФАСИЛІТАТОРА НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	29
<i>Богдановський Дмитро Ігорович, Богдановський Ігор Валерійович, Льовкіна Олена Геннадіївна</i> ПРОБЛЕМИ ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	31
<i>Бондарев Костянтин Олегович, Руденко Микола Васильович</i> АУТЕНТИЧНІ ПРАКТИЧНІ ВПРАВИ ТА КОМАНДНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК КЛЮЧОВІ ЧИННИКИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА	34
<i>Бондаренко Наталія Петрівна</i> ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ПРОЄКТНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА НАВИЧОК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ.....	37
<i>Бондарчук Павло Сергійович</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЯК ЗАПОРУКА ЗБЕРЕЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	39

Синяков Сергій Васильович, Архінов Валерій Іванович ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ГЛОБАЛІЗМ ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ.....	201
Сілаєв Юрій Володимирович, Калениченко Руслан Арсенович РЕСУРСИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ САМОДОПОМОГИ В УМОВАХ ОСОБИСТІСНОЇ КРИЗИ.....	205
Сова Маргарита Олександрівна ВПЛИВ ОСОБИСТІСНИХ ЧИННИКІВ НА СТАНОВЛЕННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	207
Спірідонов Вадим Гарійович, Скочко Володимир Ігорович ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРИКЛАДНИХ АСПЕКТІВ ГЕОМЕТРИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В ЗАДАЧАХ МЕХАНІКИ	210
Тимченко Олексій Миколайович, Кошевий Олександр Олександрович ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ.....	213
Ткаченко Тетяна Миколаївна, Волошкіна Олена Семенівна, Моздолевський Віктор Олександрович ФОРМУВАННЯ ІНЖЕНЕРНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЧЕРЕЗ РОЗВ'ЯЗАННЯ РЕАЛЬНИХ ЗАДАЧ З ОПТИМІЗАЦІЇ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ БУДІВЕЛЬ.....	216
Томашевський Владислав Валерійович, Нестеренко Олена Вікторівна ООНОВЛЕННЯ МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГЕОДЕЗІЯ» В КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ: ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ РОБОТИ З ЛАЗЕРНИМ СКАНУВАННЯМ ТА ОБРОБКИ ЙОГО РЕЗУЛЬТАТІВ	219
Туровець Олексій Юрійович МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ В МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРАХ.....	223
Фараон Владислава Володимирівна, Калениченко Руслан Арсенович АДАПТАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В КРИЗОВОМУ СОЦІАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ.....	225

Олексій Юрійович Туровець,
*аспірант кафедри містобудування
Київського національного університету
будівництва і архітектури*
ORCID 0009-0006-9609-8058

МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ В МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРАХ

Останні дослідження у сфері економічної соціології підкреслюють, що креативність відіграє вирішальну роль у стимулюванні економічного розвитку [2]. Визначення, що «творчість – це продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення» [5, с. 104] додатково доводить значення цієї якості особистості для всього соціуму. У той же час, на одній зі своїх відомих доповідей К. Робінсон наголошує на тому, що традиційна система освіти часто пригнічує творче мислення, зосереджуючись на стандартизованому тестуванні та конформізмі. Він підкреслює, що діти мають природну здатність до творчості, але з часом ця здатність знижується через страх помилок, який нав'язується системою освіти [1]. Ґрунтуючись на власному кар'єрному досвіді, можу підтвердити, що, на жаль, дана тенденція спостерігається і серед майбутніх архітекторів та молодих спеціалістів, які більше «заточені» під виконання механічних задач у визначений строк і не проявляють креативність та критичне мислення – риси, які є основою професії. Тож, можемо констатувати, що проблема формування та розвитку творчості та творчої активності у здобувачів архітектурної освіти стає все більш актуальною і потребує змін у традиційних підходах та методах для виховання майбутніх рушіїв суспільства. У цьому провідну роль має відігравати педагог, завданням якого є «побачити або віднайти у здобувача освіти та розвинути його творчі здібності, його креативність та талант» [5, с. 104].

Важливим фактором стимулювання творчості в студентів є формування відповідного середовища під час проведення занять. Тут можна використати концепцію «3Т» (талант, технології, толерантність), виведену Р. Флоридою [2]. І хоча вона початково задумувалася для аналізу міст і економічного розвитку, її можна переконливо застосувати в освітньому контексті. У цьому аспекті «*талант*» означає створення умов для виявлення та розвитку здібностей кожного учня чи студента; використання диференційованих та індивідуалізованих підходів; формування середовища, де учень відчуває свою унікальність і має простір для самовираження. «*Технології*» у вихованні креативності відкривають нові способи мислення, проєктування, створення; дають учням можливість експериментувати — наприклад, через цифрові платформи, дизайн, програмування, візуалізацію, медіа; підсилюють інтердисциплінарне навчання,

де поєднуються мистецтво, наука, інженерія тощо. Для реалізації цього принципу необхідно використовувати інноваційні підходи до навчання (ситуативне моделювання, кейс-технологія, проєктна технологія тощо [5]) та їх комбінації, що додатково покаже студентам варіативність вирішення задач і стимулюватиме нешаблонне мислення. «Толерантність» відповідає за відкритість і відчуття безпеки у здобувачів освіти під час занять та поза ними у колективі своєї групи та потоку. Якщо вона забезпечується (шляхом підтримки розмаїття стилів мислення, культур, досвідів, заохоченням дискусій, критичного мислення, діалогу тощо), учні не бояться помилитися або висловити "дивну" ідею. Якщо усі три принципи забезпечені, стимулюється як індивідуальна, так і колективна креативність групи через обмін поглядами та ідеями між ними.

У архітектурній освіті прикладом часткової інтеграції даного підходу є реалізація технології дизайн-мислення [3]. У ході проєктування студенти використовують широкий спектр інструментарію генерування ідей (мозковий штурм, складання «карти думок» тощо); створюють прототипи як традиційними способами макетування і ескізів, так і відео-тури з використанням VR-технологій та конструкторів LEGO; тестують прототипи у вигляді рольових ігор (інвестор-архітектор-користувач). Таким чином студенти мають змогу не тільки висловити свої ідеї, а також обговорити їх між собою, що сприяє покращенню фінальних робіт і розвитку адекватного сприйняття критики – важливої складової збереження творчої особистості.

Отже, сучасні підходи до архітектурної освіти потребують суттєвого переосмислення з акцентом на розвиток креативності. Ефективне навчальне середовище має сприяти виявленню потенціалу кожного студента, стимулювати нестандартне мислення та забезпечувати простір для експериментів і самовираження. Важливо, щоб викладачі не лише передавали знання, а й створювали умови для вільного пошуку, діалогу й взаємодії. Тільки за таких умов можливо виховати фахівців, здатних творити нове й бути рушіями інновацій у професійному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Do schools kill creativity?, 2006. TED. URL : https://www.ted.com/talks/sir_ken_robinson_do_schools_kill_creativity (дата звернення: 13.04.2025).
2. Florida R. The Rise of the Creative Class. New York : Basic Books, 2019. 512 с.
3. Голубчак, К. Методика дизайн-мислення в архітектурній освіті як інноваційний засіб формування креативності майбутніх архітекторів. *Містобудування та територіальне планування*. 2021. № 76. С. 63–70. URL : <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2021.76.63-70> (дата звернення: 13.04.2025).
4. Робінсон К. Освіта проти таланту. Сила творчості / пер. з англ. Г. Лелів. Львів : Літопис, 2017. 256 с.
5. Руденко М. В., Красильник Ю. С., Корчова Г. Л. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Київ : КНУБА, 2021. 296 с.

Наукове електронне мережеве видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ
АДАПТАЦІЇ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

*Збірник матеріалів
Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції*

23–25 квітня 2025 року

Укладачі: *Р. А. Калениченко,
І. О. Петухова*

Відповідальний за випуск: *Н. Б. Добрянська*

Верстка: *Д. П. Завальницька*

*Друк. арк. 22,4
Замовлення № 1147*

*Підготовлено до друку науково-організаційним відділом
Державного податкового університету
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 7669 від 20.09.2022*